

LABORFALVI BERDE MÓZSA UJABB ALAPITVÁNYA.

Laborfalvi Berde Mózsa, egyházunk e kiváló férfia, ki jótékonyságainak sorozatát már régebb megkezdette, közelebbről újabb alapítványt tett a székelykereszturi gymnasium könyvtára számára. E ténye is mutatja egyháza iránti szeretetét, nemes és emelkedett gondolkozását, melylyel intézményeinket fejleszteni, erősíteni, a kor követelte szükségeik kielégítésében hathatósan gyámolítani kívánja. Tisztelet a kitünő férfiúnak, ki magasabb czélokat tart szem előtt és hogy azoknak érdekét szívéen viseli, újabb meg újabb cselekedettel bizonyítja bé.

Itt közöljük az alapítvány-levelet:

TANULMÁNYI ALAPITVÁNY.

A székely-kereszturi Unitarium Gymnasiumban kezdetem tanulásomat és ehez engemet örök hála, szeretet és drága emlékek kötnek; de köt engemet kötelesség érzete is, mely ösztönöz arra, hogy érdekeit előmozditsam csekély erőmmel.

Ezen érzelmek vezéreltek engemet, midőn néhány évtől évenként 50, ötven — összesen pedig 390, háromszáz kilenczven forintot o. é. adtam a nevezett gymnasiumnak egy kis könyvtárocška alapítására oly czélból, hogy evvel a magyar irodalom termékeiből csak komoly, tudományos munkák szereztessenek, melyek képezzék alapját hoszszu idők folytán egy nagyobb könyvtárnak. A vásárlás megtörtént — azon összeg felvásároltatott már.

Ámde ezen évenkénti adományok állandó és biztos alapjául egy kis könyvtárnak nem szolgálhatnak, ez okból tehát mai napon, Septemb. 13. 1890. Sz.-Kereszturott a' Gymnasium Igazgatósága gyűlésében pénztárnok, Gombos Sámuel aa. kezére állandó, és maradandó alapítványul a' nevezett Gymnasium-részére letettem készpénzben 1000 egyezer frtot o. é. oly határozott czélből: hogy ennek évenkénti, rendszeren befolyandó kamatai, illetőleg jövedelmeiből mint eddig, ugy ezután is a magyar irodalom termékeiből csak komoly — tudományos munkák szereztessenek, és pedig első sorban az eredetiek, másod sorban a fordítások, és idegen termékek csak kivételesén.

Ezen 1000 forint o. é. képezi tehát, melyet ma fizettem, ama

könyvtárocská alaptőkéjét, mely sértetlenül — épségben fentartandó, és kezelendő a következő feltételek mellett:

1. A fentebb már említett 390 frttal már megszerzett, és nevem alatt eddig is külön kezelt könyvtárocská — ezután is nevem alatt — külön kezelendő — külön álványon, és Catalógussal, mindig, — mi ezen alapítványom kamataiból, illetőleg jövedelméből fog szerezteni, avval együtt.

2. A Cultura, a felvilágosodás terjesztése a tudományos jó könyvek használása, és olvasása által czélom és akaratom: nevezett Gymnasium, és ennek vidéke vallás, és nemzetiség különbsége nélkül használhatja tehát ezen könyvtárt, de a könyvek megkárosítása — piszkolása nélkül. A károsító kártérítéssel köteles. Éppen ezért a kivett könyv értéke biztosításul — a kivitelkor lefizetendő készpénzben. A kivett könyv 40 napig használható, ezentul 24 óránként 1 kr. büntetéssel.

3. A gymnasium igazgatósága választja, illetőleg szavazza meg a fentebb már látható elv alapján a könyveket a könyvtár részére.

4. Az igazgatóság realis, és solidaris felelősség terhe alatt legjobb belátása és bölcsesége szerint kezeli az alapítványt és kamatoztatja, illetőleg hasznosítja, — de teljes óvatossággal — hogy veszélyeztetve ne legyen és lehessen — tekintettel lesz a biztonság minden törvényes eszközeire; kezelteti

vagy fekvő, jól jövedelmező birtok vásárlásba,

vagy kétszeres értékű földbirtokra kihitelezve, mely a tőkét és járandóságait biztosan fedezze,

ezen birtokok mentől közelebb feküdjenek a Gymnasiumhoz könnyebb felügyelhetés okából,

vagy jó hitelű és biztos takarékpénztárba tétessék,

vagy biztos magyar k. állampapírokba helyeztesse.

A kihitelezésnél- és elhelyezésnél tekintettel lesz arra, hogy a Deválvatio ellen biztosítva legyen az alapítvány.

5. Az alapítvány évenkénti kamatai illetőleg jövedelmei $\frac{4}{5}$ négy ötöde évenként felhasználandó könyvek vásárlására a 3. p. értelmében, a felül maradandó összeg tőkésítendő, de ezen tőkének is kamatai a könyvtár javára elköltethők.

6. Az igazgatóság számadásait évenként valamint az alapítványról, úgy a könyvtárról Julius első napjáig a Mlgs. és Főt. egyh. Tanácsnak felterjeszti, és kimutatja mindeniknek gyarapodását és állását.

Kelt Búnon, 1890. Septemb. 13.

Irtam és aláírtam saját kezemmel.

MÁRKOS ANDRÁS s. k.
tanu.

LABORFALVI BERDE MÓZSA s. k.

AZ UNITÁRIUS TEMPLOM FELSZENTELÉSE BUDAPESTEN.

Az unitárius vallásközönségnek 1890. october 26-án nagy és nevezetes ünnepe volt. A lelkiismeret szabadsága már 1557-ben ki lett hirdetve, Erdélynek classicus földjén, Tordán. Classicus földnek nevezzük, mert a világon itt mondatott ki először, „hogy mindenki azt a vallást követheti, a melyet akar“. Miután az országos törvény a szabadvallás gyakorlatot proclamálta: az unitárius hitelvek gyorsan elterjedtek Erdélyben s a tulajdonképeni Magyarországon is. Erdélyben az unitárius vallás virágzásra jutott a 16-ik században, s azután is, jóllehet sok megpróbáltatásnak volt kitéve, napjainkig fenn maradt. A tulajdonképeni Magyarországon, hol vallás szabadság nem létezett, az unitarius vallás megsemmisült; de az 1848-ki szabad szellemű törvényhozás az unitáriusoknak is jogot biztosított vallásuk szabad gyakorlatára. S ime 42-év múlva a mi örömünk is teljessé lett; mert saját szentélyünkben imádhathjuk az Egy Igaz Istent. A 300 évvel ezelőtt elhíntett, de csirájokban elfojtott magvak ujéletre keltek. Ez az ünnep az egész vallásközönségé.

A főváros által ajándékozott 600 □ ölnyi telken, a Koháry és Alkotmány utczák szegletén áll a díszes épület. A tervezetet Petz Samu műegyetemi tanár készítette. A vállalkozó Holtzspach A. és fiai cég építette fel a következő feltételek alatt: hogy azon terv szerint a meghatározott anyagból és kijelölt módon, nevezett mérnök ellenőrző felügyelete alatt, a budapesti unitárius egyház tulajdonát tevő telkén egy három emeletes bérházat és templomot épít 325000 frtért oly módon, hogy az 1890. nov. 1-ig teljesen felépüljön. Az építési költséget az építési cég előlegezi, mely úgy lesz törlesztve, hogy az építendő egyházközség — a templom kivételével — az egész épület használati jogát 1890. nov. 1. kezdődő s 1940 oct. hó 31-én végződő 50 évre vállalkozónak átengedi; vállalkozó cég köteles az egész épületet a kikötött használati évek alatt jó karban tartani s annak eltelésekor mindent oly állapotban vissza és helyre állítani, falakat, ajtókat, ablakokat oly módon újra festetve, a mint azt most átveszi,